

MAGISTRÁT HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa **16.12. 2021**

AKTUALIZÁCIA CELOMESTSKÉHO ZOZNAMU PAMÄTIHODNOSTÍ BRATISLAVY

Predkladateľ:

Mgr. Ctibor Košťál
riaditeľ magistrátu
v zastúpení Mgr. Ing. Michal Radosa, v. r.
prvý zástupca riaditeľa magistrátu

Zodpovedný:

PhDr. Ivo Štassel, v. r.
riaditeľ Mestského ústavu ochrany pamiatok v
Bratislave

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodová správa
3. Heslovitý zoznam
4. Evidenčné listy
5. Stanovisko Komisie pre kultúru, médiá
a ochranu kultúrneho dedičstva MsZ
z 3.11.2021
6. Uznesenie MsR č.255/2021 z 2.12.2021

Spracovateľ:

PhDr. Ivo Štassel, v. r.
riaditeľ Mestského ústavu ochrany pamiatok v
Bratislave

december 2021

**Kód uznesenia 12.1.
12.4.**

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta SR Bratislavy po prerokovaní materiálu

A. schvaľuje

aktualizovaný Celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta SR Bratislavy.

B. ukladá

riaditeľovi Mestského ústavu ochrany pamiatok

uverejniť aktualizovaný Celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta SR Bratislavy na webovej stránke organizácie.

T: 31. 01. 2022

Dôvodová správa

Poslanci Mestského zastupiteľstva rozhodli na svojom októbrovom zasadaní v roku 2010 o vypracovaní „Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy“ s tým, že jeho prípravou poverili Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave. Jedná sa o uznesenie č. 1171/2010 zo dňa 28.10. 2010 s termínom splnenia úlohy k 31.12. 2011. Tento zoznam bol spracovaný v priebehu roka 2011 a následne predložený na schválenie do decembrového zasadania Mestského zastupiteľstva. Schválený bol uznesením MsZ dňa 15.decembra 2011.

V dôvodovej správe ku schválenému materiálu bolo uvedené, že sa jedná o otvorený zoznam v tom zmysle, že v budúcnosti doňho bude možné dopĺňať ešte ďalšie položky. V priebehu roka 2013 bol urobený celomestský zoznam doplnený o 59 nových položiek, ktoré boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy dňa 21.11. 2013. V marci 2016 bol zoznam rozšírený o 17 nových prvkov a celkový počet položiek dosiahol 300. V marci 2017 bol zoznam doplnený o ďalších 95 prvkov, čím dosiahol celkový počet položiek číslo 395. Koncom roka 2017 bol zoznam rozšírený o ďalších 114 nových položiek, z ktorých väčšinu tvorili náhrobky z historických cintorínov. Celkový počet položiek v zozname tým dosiahol číslo 509. V roku 2018 bolo do zoznamu zaevidovaných ďalších 21 nových položiek, z ktorých väčšinu tvoria náhrobky z historického Ondrejského cintorína a z Martinského cintorína, ktoré sú dôležitou súčasťou pamäte tohto mesta. Ku koncu roka 2019 dosiahol počet položiek číslo 551. Aktualizácia za rok 2020 obsahovala 21 nových položiek – celomestská evidencia má aktuálne **572 položiek**.

Tohtoročná aktualizácia je po obsahovej stránke veľmi rôznorodá. Nachádzajú sa v nej historické aj modernistické objekty, pomníky aj výtvarné diela poslednej tretiny 20.storočia. Pri výbere boli uplatnené tie isté hodnotiace kritéria, ktoré sa používajú od vzniku Celomestského zoznamu:

- 1/ **kritérium významu** danej osobnosti (udalosti, artefaktu) pre hlavné mesto;
- 2/ **kritérium výnimočnosti** danej osobnosti (udalosti, artefaktu) v rámci svojej skupiny.

Existujúci celomestský zoznam, ktorý je zverejnený na web-stránke Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave, týmto navrhujeme doplniť o **23 nových položiek**. Úlohou zoznamu pamätihodností je pripomenúť význam týchto objektov, udalostí a osobností ktoré boli súčasťou histórie nášho mesta.

DOLOŽKA VPLYVOV

Predložený materiál nemá dopad na čerpanie z rozpočtu mesta v roku 2021, ani finančné požiadavky na ďalšie rozpočtové obdobie.

Heslovitý zoznam

1. Račianska cesta - historická **benzínová stanica**, r.1943, Nové Mesto,
2. Dolnozemska ul. – umelecké dielo **Holubica mieru**, r.1984, Petržalka,
3. Hálova ul. 10 - umelecké dielo **Túžba lietat'**, r.1989, Petržalka,
4. Osuského ul. 1 - umelecké dielo **Mier**, r.1985, Petržalka,
5. Budatínska ulica - umelecké dielo **Posolstvo Mieru**, r.1982, Petržalka,
6. Rázusovo nábrežie - historická **stanica Propelleru**, r.1930, Staré Mesto,
7. Hálova ul. 16 – umelecké dielo **Stretnutie**, r. 1990, Petržalka,
8. Mýtna ul. 31 - historický **industriálny objekt**, koniec 19.st., Staré Mesto,
9. Havlíčkova ul. - **bývalá Pruger–Wallnerova záhrada**, r.1926, Staré Mesto,
10. Hečkova ul. – umelecké dielo **Astronaut**, r.1963 – 1966, Rača,
11. Račianske mýto - umelecké dielo **Slncový kôň**, r.1966, Nové Mesto,
12. Krajinská ul. - umelecké dielo **Ranený**, 60. roky 20.stor. Podunajské Biskupice (park),
13. Krajinská ul. – umelecké dielo **Sediaca**, r. 1963, Podunajské Biskupice (park),
14. Krajinská ul. - umelecké dielo **Dievča**, r. 60.-te roky 20.stor, Podunajské Biskupice (park),
15. Vlčie hrdlo - umelecké dielo **Zvárači**, 60.roky 20.stor., Ružinov,
16. Junácka 4 - **plaváreň Pasienky**, 60. roky 20. stor., Nové Mesto,
17. Trnavská cesta 31 – športová **Kolkáreň**, r. 1962, Nové Mesto,
18. Tomášikova ul. - budova **železničnej stanice Nové Mesto**, r. 1952, Nové Mesto,
19. Kukučínova 38 - **internát Hviezda**, r. 1977 – 1978, Nové Mesto,
20. Rybníčná ul. – historický **Šprinclov majer**, r. 1727, Vajnory,
21. Vetvárska ulica - **Pomník vysídlenia maďarských rodín**, r. 1947, Podunajské Biskupice,
22. Žatevná ulica č.2 - **Pomník vysídlenia slovenských rodín**, r. 1952, Dúbravka,
23. Mlynská dolina – býv. továreň „Patrónka“ - pripomienka **prvého židovského transportu v Bratislave**, Karlova Ves.

Evidenčné listy ku všetkým navrhovaným objektom:

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - Nové Mesto
Adresa: Račianska cesta
Adresa popisom: na rohu ulíc Račianska a Jarošova
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – zaniknutá
Názov pamätihodnosti: **bývalá benzínová stanica**
Číslo v zozname pamätihodností Nového Mesta: nie je evidovaný

Foto:

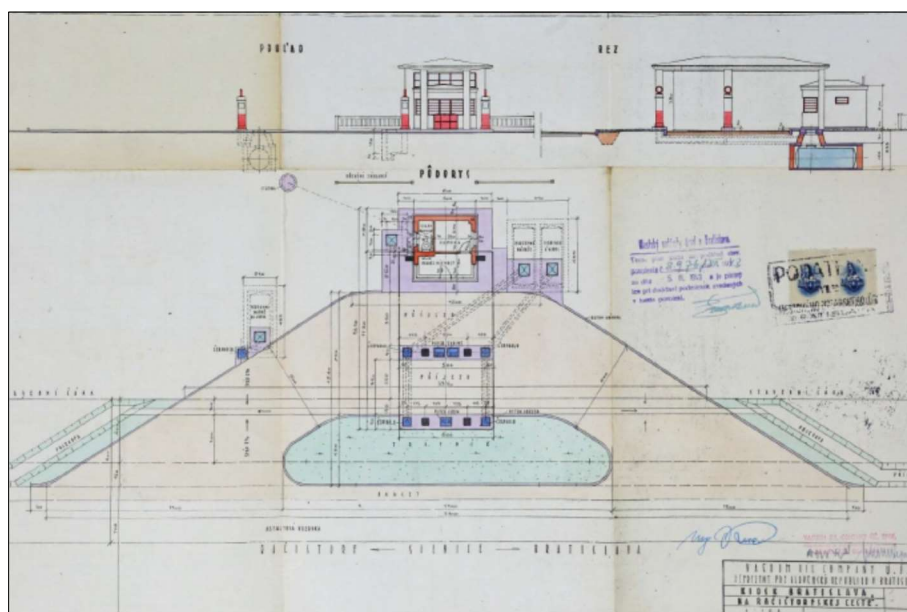
Popis:

Zaniknutá čerpacia stanica bola postavená v roku 1943 a bola do asanácie jednou z posledných benzínových púmp zachovaných na našom území. Stanicu nechala postaviť a prevádzkovala spoločnosť Bratia Zikmundovci („BZ“, Rudolf a Oldřich Zikmundovci), ktorá bola jedným z prvých prevádzkovateľov čerpacích staníc v Československu. V roku 1927 spoločnosť prevádzkovala takmer 400 čerpacích staníc v Československu. Stanica bola prízemný objekt zložený z budovy samotnej predajne, ostrovčeka s čerpadlami pohonných hmôt a unikátneho dizajnového a funkčného prestrešenia obslužnej zóny (čo poskytovalo značný komfort), ktoré bolo z jednej strany osadené do stavby predajne, z druhej strany bolo podperami ukotvené do ostrovčeka s čerpadlami. Bola asanovaná v roku 2020.

Zdroj: E. Húska: Vec: podnet na vyhlásenie historického objektu benzínovej pumpy na Račianskej ulici v Bratislave za Národnú kultúrnu pamiatku, rkp. nepubl.

Dobová fotografia. zdroj: Autoklub, ročník 3, máj 1941. poskytnuté p. Húskom.

Pôvodný plán čerpacej stanice z roku 1943 (zdroj AMB).

Spracoval: PhDr. Zuzana Zvarová, MÚOP
 Autor fotodokumentácie: PhDr. Zuzana Zvarová
 Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava III
Obec: BA-m.č. NOVÉ MESTO
Katastrálne územie: Nové Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Petržalka
Adresa: Dolnozemská, Betliarska, Bzovicka
Adresa popisom: na zelenej ploche medzi cestnými komunikáciami
Typ pamätihodnosti: kategória hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **Holubica mieru**
Číslo v zozname pamätihodností Petržalky: nie je evidovaný
Foto:

Popis:

Kovová monumentálna plastika s názvom Holubica mieru vznikla v roku 1984 v dielni akad. sochára Karola Lacka, Ing. arch. Šulíka a Ing. arch. Mrázeka. Reprezentuje sochársku exteriérovú tvorbu na ploche novovznikajúceho najväčšieho sídliska na Slovensku Petržalky a je príkladom výtvarného dotvorenia dôležitého cestného ťahu na okraji Petržalky. Obstarávateľom tohto sochárskeho diela bola Výstavba hlavného mesta SSR Bratislava, táto 18 metrov vysoká oceľová konštrukcia stála 153 880 Kčs.

Spracoval: PhDr. Zuzana Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Zuzana Zvarová

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V

Obec: BA-m.č. PETRŽALKA

Katastrálne územie: Petržalka

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Petržalka
Adresa: pred vstupom do objektu Hálova č. 10
Adresa popisom: v zelenom páse pred objektom
Typ pamätihodnosti: kategória hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **Túžba lietat' (Ikaros)**
Číslo v zozname pamätihodností Petržalky: nie je evidovaný
Foto:

Popis:

Na petržalskom sídlisku medzi výškovým objektom a obchodným strediskom na Hálovej ulici sa nachádza dielo Túžba lietať vytvorené zo zvarovaného vysokolešteného hliníka vysoké cca 330 cm postavené na mramorovom podstavci. Vzniklo v rokoch 1989 - 90 a jeho autormi sú akad. sochár Emil Venkov a Ing. arch. Štefan Mačai. Predstavuje menej zastúpené abstraktné diela na ploche sídliska.

Reprezentuje sochársku exteriérovú tvorbu na ploche novovznikajúceho najväčšieho sídliska na Slovensku Petržalky. Podľa uznesenia vlády č. 355 z roku 1965 súčasťou každej investičnej výstavby bolo výtvarné dotvorenie stavby, či sídliskového komplexu, na ktoré sa vyčlenilo určité percento investovaných peňazí. Cieľom tejto aktivity bola snaha o estetizáciu sídliskového prostredia, v tomto prípade v bezprostrednej blízkosti školy. Obstarávateľom tohto sochárskeho diela bola Výstavba hlavného mesta SSR Bratislava, stálo 427 273 Kčs.

Spracoval: PhDr. Zuzana Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Zuzana Zvarová

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V

Obec: BA-m.č. PETRŽALKA

Katastrálne územie: Petržalka

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Petržalka
Adresa: Osuského 1
Adresa popisom: fasáda panelového domu
Typ pamätihodnosti: kategória hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **Mier**
Číslo v zozname pamätihodností Petržalky: nie je evidovaný
Foto:

Popis:

Spolu s výstavbou sídlisk boli pripravené plány aj na ich výtvarné dotvorenie, ktoré malo väčšinou podobu sôch či mozaík. V rámci výstavby Petržalky, najväčšieho sídliska vzniklo aj 7 ojedinelých monumentálnych nástenných malieb na fasádach domov. Okrem dotvorenia prostredia mali aj úlohu orientačných bodov. Po roku 1989 v rámci zatepľovania fasád postupne všetky zanikli, okrem nástennej maľby na fasáde domu na Osuského ulici č. 1. Jej autorom je akad. maliar Jozef Porubčin a vznikla v roku 1985. V rámci obnovy fasády spojenej so zateplením bola maľba v rokoch 2015 – 16 nanovo namaľovaná pod dohľadom samotného autora. Ide o ojedinelý a nasledovania hodný príklad zachovania diel z čias výstavby sídliska Petržalka.

Zdroj:

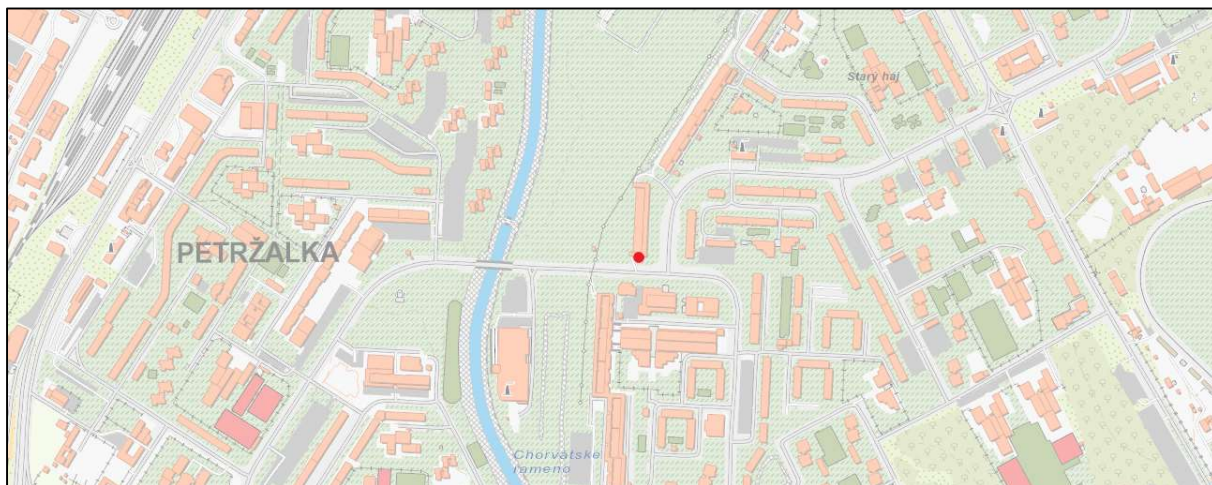
<https://mk9888.wixsite.com/monumentalka>, 18.10.2021

Spracoval: PhDr. Zuzana Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Zuzana Zvarová

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V

Obec: BA-m.č. PETRŽALKA

Katastrálne územie: Petržalka

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Petržalka
Adresa: Budatínska ulica
Adresa popisom: pred ZŠ Budatínska ul. č. 61
Typ pamätihodnosti: kategória hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **Posolstvo mieru**
Číslo v zozname pamätihodností Petržalky: nie je evidovaný
Foto:

Popis:

Bronzová plastika ženy s holubicou na pleci vznikla v roku 1982 a jej autorom je akad. sochár Pavol Tóth. Monumentálna plastika sediacej ženy z bronzu, ktorá má na pravom pleci holubicu, pridržavajúcu ju pravou rukou, ľavú ruku má opretú o kolená, je osadená v rámci zatrávneného priestoru vymedzenom obrubníkom v štvorcovom tvare na menšom podstavci z betónu.

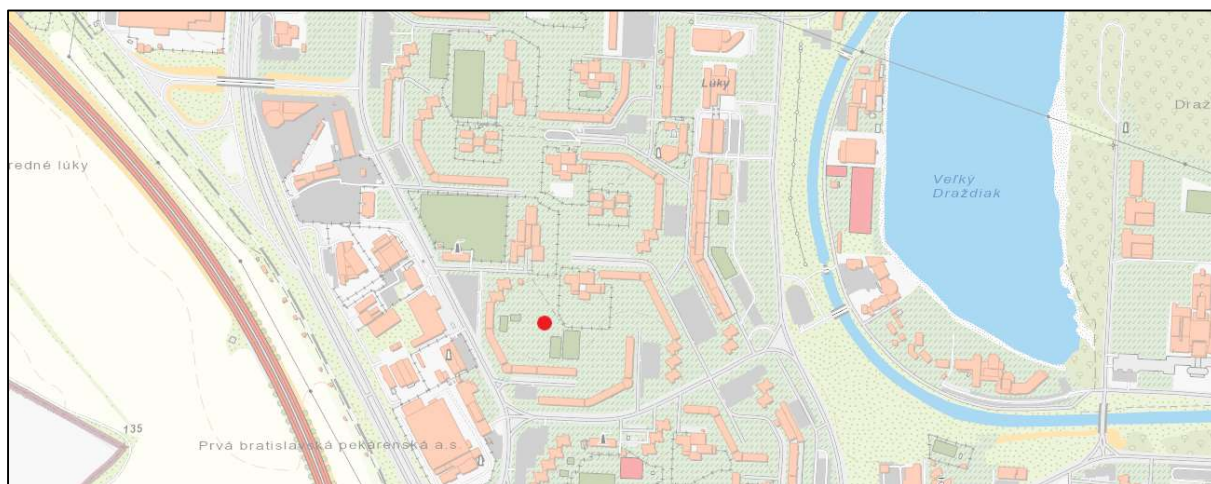
Reprezentuje sochársku exteriérovú tvorbu na ploche novovznikajúceho najväčšieho sídliska na Slovensku Petržalky. Podľa Uznesenia vlády č. 355 z roku 1965 súčasťou každej investičnej výstavby bolo výtvarné dotvorenie stavby, či sídliskového komplexu, na ktoré sa vyčlenilo určité percento investovaných peňazí. Cieľom tejto aktivity bola snaha o estetizáciu sídliskového prostredia. Obstarávateľom tohto sochárskeho diela bola Výstavba hlavného mesta SSR Bratislava a v roku 1983 stála 390 000 Kčs.

Spracoval: PhDr. Zuzana Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Zuzana Zvarová

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V

Obec: BA-m.č. PETRŽALKA

Katastrálne územie: Petržalka

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Staré Mesto
Adresa: Rázusovo nábrežie
Adresa popisom: Na nábreží Dunaja
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – nehnuteľná hmotná
Názov pamätihodnosti: **stanica Propelleru**
Číslo v zozname pamätihodností Starého Mesta: nie je evidovaný

Foto:

Foto: E. Húska.

Popis:

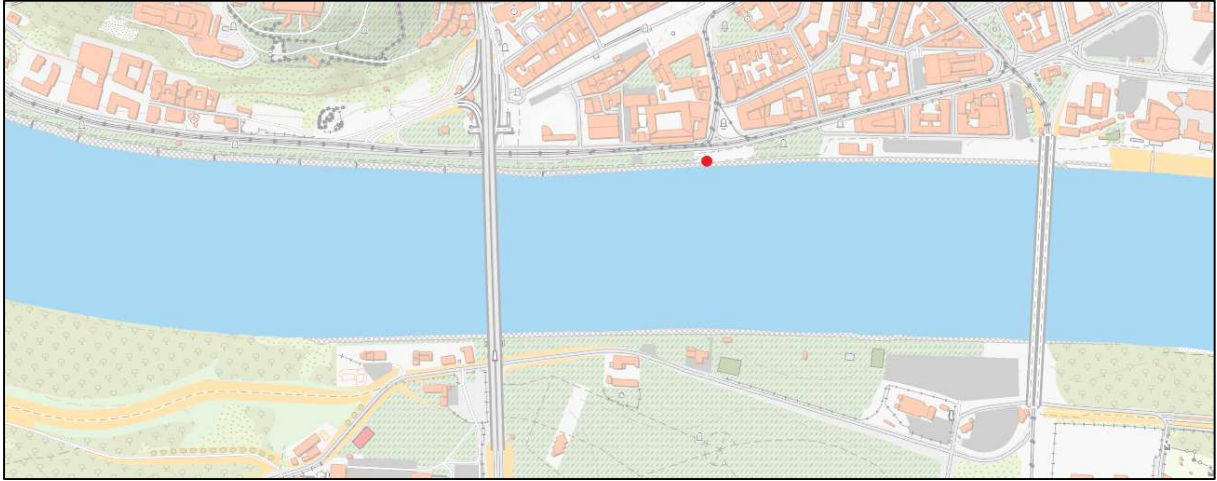
Prízemná stavba na staromestskom nábreží Dunaja slúžila ako prístavisko pre propeler – loď, ktorá premávala medzi bratislavskými dunajskými brehmi. Postavili ju podľa návrhu významného slovenského architekta Emila Belluša v roku 1930 na oboch stranách Dunaja. Slúžili na predaj lístkov aj ako čakárne. Propeler fungoval od roku 1893 do roku 2003.

Propeler na dobovej fotografii. Zdroj: <https://www.register-architektury.sk/objekt/84-nastupistia-propeleru>. 9.10.2021

Spracoval: PhDr. Zuzana Zvarová, MÚOP
Autor fotodokumentácie: Ing Ernest Húska
Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava I
Obec: BA-m.č. STARÉ MESTO
Katastrálne územie: Staré Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Petržalka
Adresa: Hálova č. 16
Adresa popisom: pred ZŠ
Typ pamätihodnosti: kategória hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **Stretnutie**
Číslo v zozname pamätihodností Petržalky: nie je evidovaný
Foto:

Popis:

Súsošie z plastbetónu vysoké 2,6 m vzniklo v roku 1990 a jeho autormi sú akad. sochár Emil Venkov, akad. sochárka Zlatica Venkovova. Reprezentuje sochársku exteriérovú tvorbu na ploche novovznikajúceho najväčšieho sídliska na Slovensku Petržalky. Podľa uznesenia vlády č. 355 z roku 1965 súčasťou každej investičnej výstavby bolo výtvarné dotvorenie stavby, či sídliskového komplexu, na ktoré sa vyčlenilo určité percento investovaných peňazí. Cieľom tejto aktivity bola snaha o estetizáciu sídliskového prostredia, v tomto prípade v bezprostrednej blízkosti školy. Obstarávateľom tohto sochárskeho diela bola Výstavba hlavného mesta SSR Bratislava, stálo 259 000 Kčs.

Spracoval: PhDr. Zuzana Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Zuzana Zvarová

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V

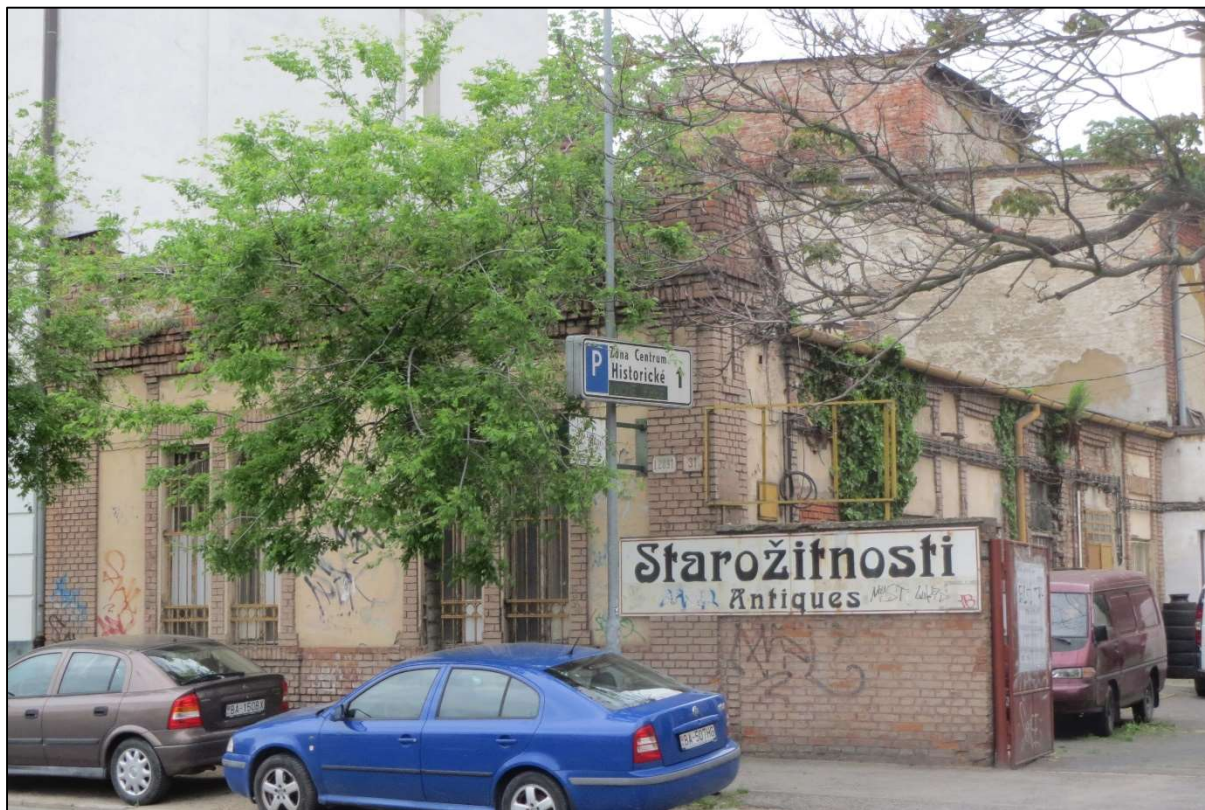
Obec: BA-m.č. PETRŽALKA

Katastrálne územie: Petržalka

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - Staré Mesto
Adresa: Mýtna ulica 31
Adresa popisom: uličná zástavba na severozápadnej strane komunikácie
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **industriálny objekt**
Číslo v zozname MČ: zoznam nie je t.č. vypracovaný

Foto:

Popis:

Komplex administratívnej budovy a priemyselnej haly na Mýtnej ulici bol postavený neznámym investorom v poslednej tretine 19.storočia. Administratívny 1-podlažný domček je situovaný do ulice a za ním sa nachádza prevýšená výrobná hala. Oba objekty sú opatrené v exteriéri tvaroslovím z režnej tehly (sokel, lizény a rímasy), v kontraste s plochou stenou. Hala

má strop typu úzkych klenbičiek klenutých do travers, podopretých oceľovými nitovanými stojkami.

Priemyselné objekty sú významným predstaviteľom industriálnej architektúry na území mesta napriek tomu, že sa jedná o menší priemyselný komplex. Väčšie fabriky v tejto niekdajšej priemyselnej štvrti (Tabaková továreň, pivovar Stein a pod) postupom času úplne alebo čiastočne zanikli. Hodnotná je najmä architektonická výzdoba fasád, zachovaná takmer v intaktnom stave.

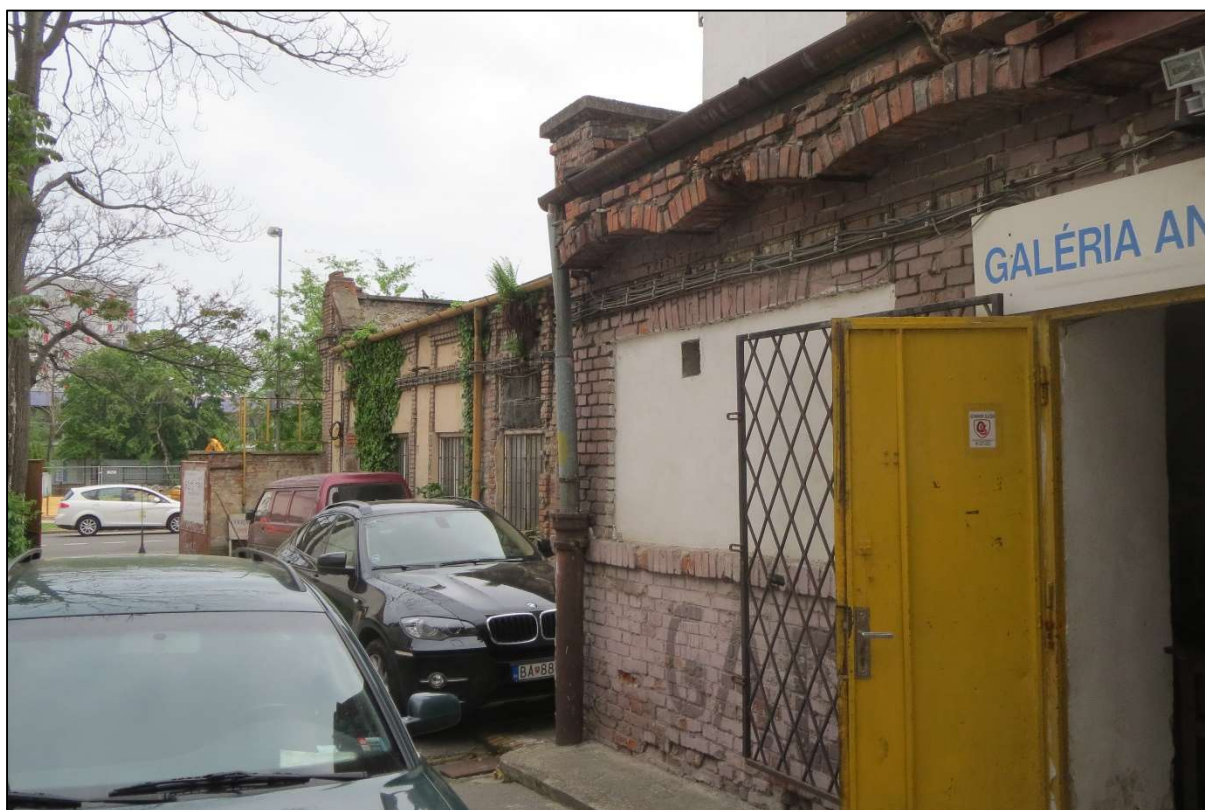
Zdroj:

Obuchová, V.: Priemyselná Bratislava, Marenčin PT, 2009

Spracoval: PhDr. Ivo Štassel

Autor fotodokumentácie: PhDr. Ivo Štassel

Dátum: 9/2021

Dvorový pohľad na vstupný priestor haly (v popredí) a administratívny objekt (v pozadí).

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

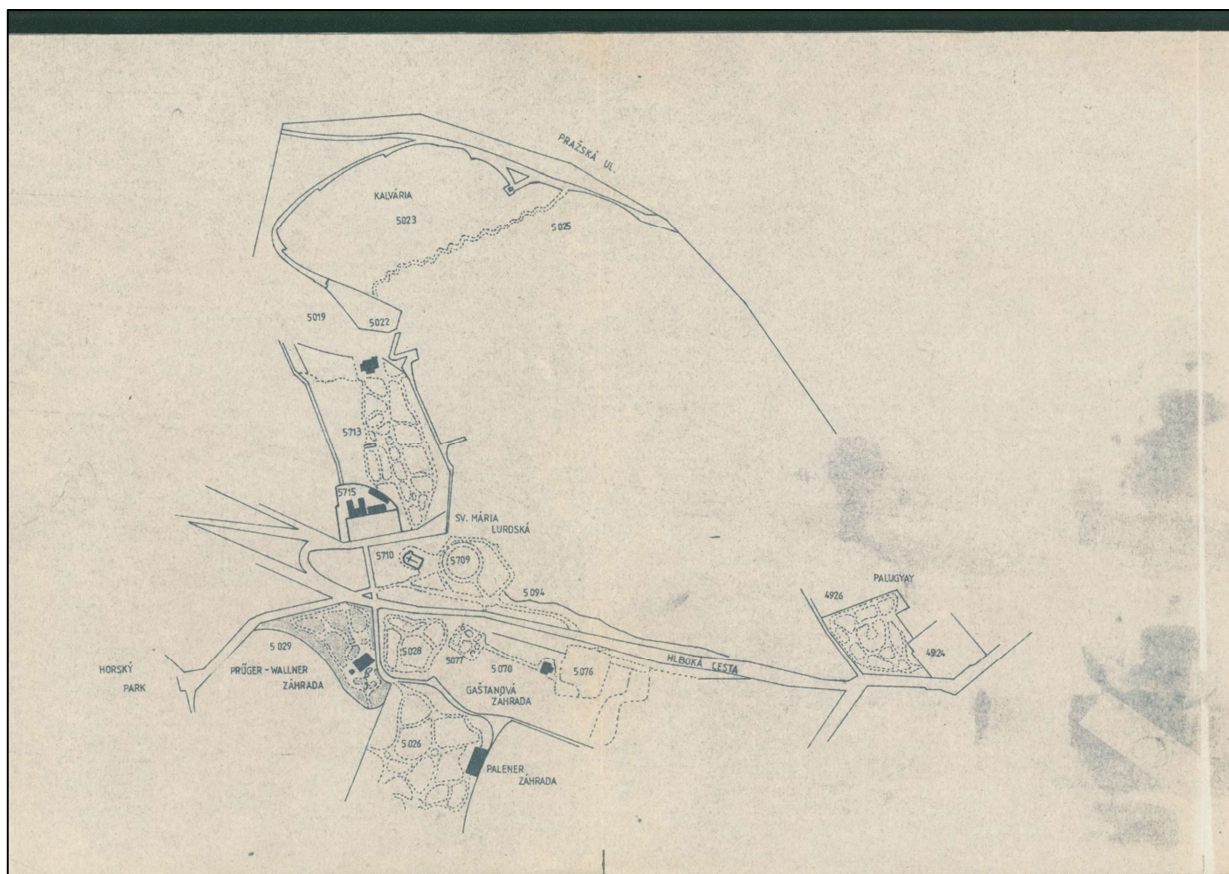

Okres: Bratislava I
Obec: BA-m.č. STARÉ MESTO
Katastrálne územie: Staré Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto:	Bratislava
Mestská časť:	Bratislava - Staré Mesto
Adresa:	Havlíčkova ul.
Adresa popisom:	medzi Havlíčkovou a Nekrasovovou ul.
Typ pamätihodnosti:	nehnutel'ná hmotná
Názov pamätihodnosti:	bývalá Pruger-Wallnerova záhrada
Číslo v zozname MČ:	zoznam nie je t.č. vypracovaný

Situácia:

Situácia pôvodného stavu z roku 1902.

Popis:

Podnikateľ nemeckého pôvodu Heinrich Pruger ml. si v roku 1919 prenajal na dnešnej Havlíčkovej ulici vilku, ktorú si tu postavila koncom 19.storočia šľachtická rodina Szapáryovcov ako svoje letné sídlo. Pruger neskôr vilku kúpil a v roku 1926 ju kompletne upravil na svoje rodinné sídlo.

Po roku 1926 prikúpil aj priľahlý pozemok smerom k dnešnej Nekrasovovej ulici a zriadil tu záhradu. Vila stála na vyvýšenom mieste a záhrada sa zvažovala západným a južným smerom, kde susedila s pozemkom rehole uršulínok. Záhrada mala okrasno-úžitkový charakter. V okrasnej časti sa nachádzalo schodisko a dve staršie skulptúry trpasličích lesných mužov. Súčasťou úžitkovej časti boli štyri skleníky s kotoľňou. Na pozemku sa okrem vily nachádzal aj ďalší obytný objekt – dom správcu. Záhrada bola vybavená závlahou a v dolnej časti odvodňovacím zariadením.

Po smrti Heinricha Prugera kúpil časť záhrady právnik rodiny Prugerovcov dr. Wallner. Po zmene režimu v roku 1948 začala záhrada pomaly chátrať vinou zanedbanej údržby. Všetky stavebné objekty z pôvodného konceptu ostali do súčasnosti zachované. Areál je dodnes hodnotnou ukážkou typu mestskej záhrady v niekdajšej vilovej štvrti metropoly.

Zdroj:

- Revízia a evidencia historických parkov a záhrad Bratislavy, ZARES Bratislava, 1987
- Prugerova vila – inventarizácia hodnotných prvkov, M.Kvasnicová, 2015

Spracoval: PhDr. Ivo Štassel

Autor fotodokumentácie: PhDr. Ivo Štassel

Dátum: 10/2021

Býv. Rodinné sídlo Prugerovcov na Havlíčkovej ul.17.

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

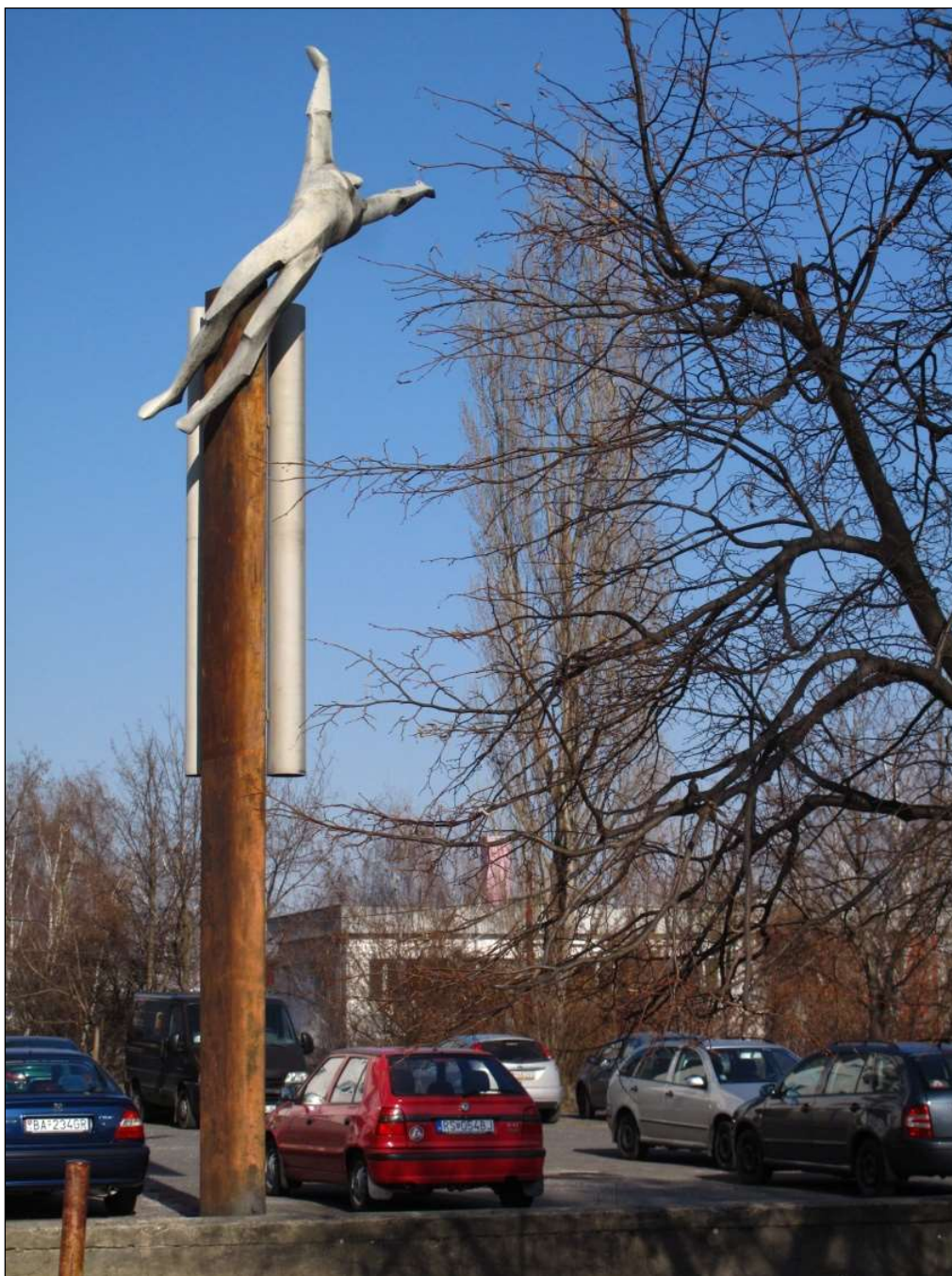

Okres: Bratislava I
Obec: BA-m.č. STARÉ MESTO
Katastrálne územie: Staré Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Rača
Adresa: Hečkova ul.
Adresa popisom: v areáli sídliska
Názov pamätihodnosti: **Astronaut**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Rače: nie je evidovaný

Foto:

Popis:

Súčasťou sídliska Experimentálka je aj moderná plastika „Astronaut“ od významného slovenského sochára Alexandra Trizuljaka(1921-1990). Umelec ju vyhotovil v r.1963-6, kedy sa aj budovalo toto sídlisko postavené za pomoci nových stavebných technológií. Plastika je z kovu – hydronália, podstavec je zo železa – kovová trubka je vyplnená železobetónom, ktorý je kombinovaný s duralovými trúbkami. Samotná plastika je z eloxovaného hliníka. Výška plastiky je 15 m, samotná figúra má 4 m.

Autor touto plastikou reflektuje búrlivú dobu 60.-tych rokov 20. stor., rokov intenzívneho kozmického výskumu, ale aj studenej vojny. Vzopäté telo človeka symbolizuje túžbu človeka po poznaní, ale aj po slobode. Ide o peknú prácu nášho skvelého umelca, ktorá vhodne dopĺňa a kultivuje priestor sídliska.

Zdroj:

Slovenský Fond výtvarných umení – zoznam písomností skup. A (In: Slovenský národný archív, Drotárska cesta)

<http://www.osobnosti.sk/index.php?os=zivotopis&ID=59009>

Trizuljak – moderna – 60.roky (katalóg k výstave 28.9.-15.10.2011)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava III
Obec: BA-m.č. RAČA
Katastrálne územie: Rača

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Nové Mesto
Adresa: Račianske mýto
Adresa popisom: v parku
Názov pamätihodnosti: **Slncový kôň**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Nového Mesta: nie je evidovaný

Foto:

Popis:

Sídlisko „Februárka“, ktorého súčasťou je aj táto plastika sa stavalo koncom 50-tych rokov 20.stor. V r. 1960 bola vypísaná súťaž na umelecké dotvorenie sídliska o výtvarné diela, ktoré vhodne doplnia novú obytnú zónu. Vo výbere umelcov, ktorí sa mali podieľať na tejto úlohe bol, v tom čase už renomovaný slovenský sochár, Alexander Trizuljak (1921-1990). Nechal sa inšpirovať slovenskými ľudovými rozprávkami a navrhol plastiku, ktorá sa pôvodne volala „Janko a tátoš“ a mala byť súčasťou fontány. Postupne, ako sa formovala konečná predstava o soche, čoraz častejšie sa začal používať názov plastiky „Slncový kôň“ (1966). Autorovi sa pri tejto plastike podarilo vynikajúco prepojiť ríšu fantázie a rozprávok, s túžbou človeka po odpútaní sa od zeme a lete do vesmíru. Táto téma bola v 60.-tych rokoch 20. stor. veľmi populárna a obľúbená. Sám Trizuljak ju spracováva niekoľkokrát.

Plastika „Slncový kôň“ patrí k tomu najlepšiemu čo môžeme na území Bratislavy na verejných priestranstvách nájsť. Dokonalé zachytenie dynamického pohybu, čistá modelácia tela chlapca i koňa, neštandardné, originálne spojenie kovovej plastiky s podstavcom z hrubého šalovaného betónu, robí z tohto umeleckého diela dielo nadčasové, vysokej estetickej úrovne, presahujúce dobu svojho vzniku.

Zdroj:

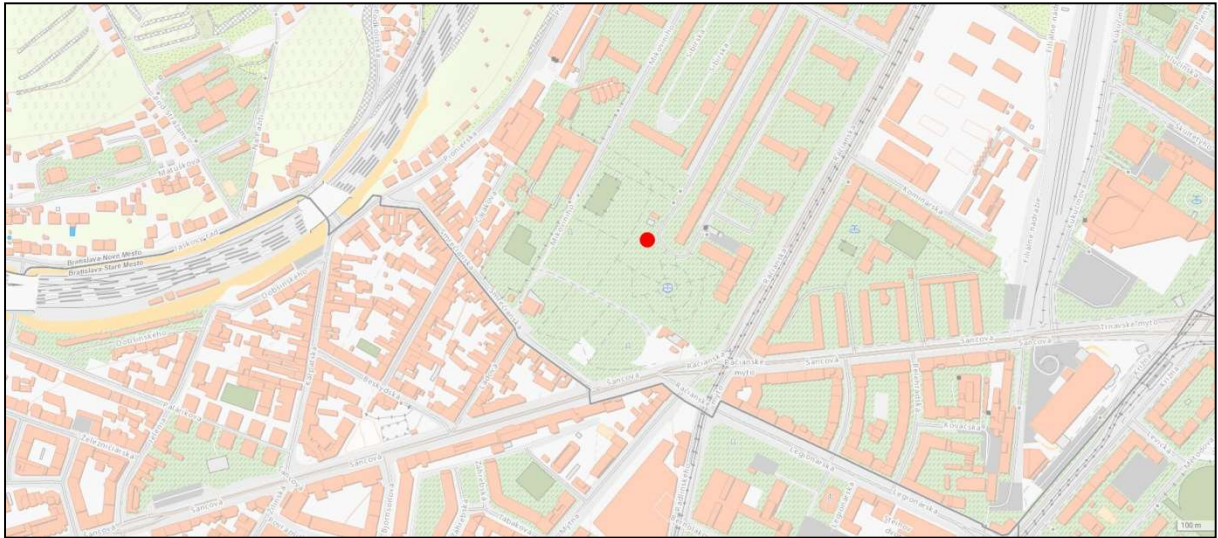
Agenda Slovenského fondu výtvarných umení (In. SNA Drotárska cesta)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava III
Obec: BA-m.č. NOVÉ MESTO
Katastrálne územie: Nové Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Podunajské Biskupice
Adresa: Krajinská ul.
Adresa popisom: v parku pri nemocnici
Názov pamätihodnosti: **Ranený**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Podunajských Biskupíc :

Popis:

Na nízkom plató je komponované bronzové súsošie dvoch mužských postáv. Jedna postava je bezvládna - padá., druhá ju v poslednej chvíli zachytáva a pomáha jej. Tento dramatický moment zachytil sochár v svojom súsoší, ktoré je umiestnené v areáli nemocnice v Podunajských Biskupiciach. Postavy sú stvárnené v čistej forme, v typickú autorskou rukopis. Súsošie je spolutvorcom verejného priestoru nemocničného areálu, je vnímateľné z rôznych pohľadových uhlov. Jeho autorom je významný slovenský sochár – akademický sochár Alexander Trizuljak (1921-1990), ktorý ho vyhotovil v 60.-tych rokoch 20.stor.

Zdroj:

Trizuljak – moderna – 60.roky (katalóg k výstave 28.9.-15.10.2011)

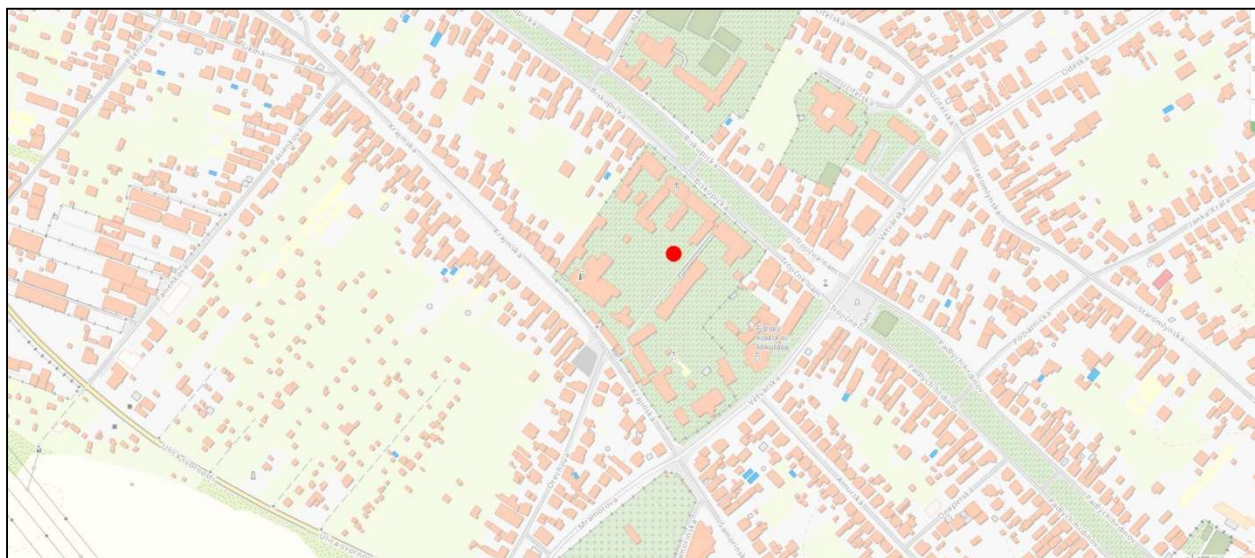
Slovenský Fond výtvarných umení – zoznam písomností skup. A (In: Slovenský národný archív, Drotárska cesta)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava II

Obec: BA-m.č. PODUNAJSKÉ BISKUPICE

Katastrálne územie: Podunajské Biskupice

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Podunajské Biskupice
Adresa: Krajinská ul.
Adresa popisom: v parku pri nemocnici
Názov pamätihodnosti: **Sediaca**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Podunajských Biskupíc: nie je evidovaný
Foto:

Popis:

V parku ,ktorý sa nachádza v areáli nemocnice, sa nachádzajú viaceré plastiky a sochy. Medzi umelecky hodnotné radíme aj plastiku sediacej ženy. Plastika ženy je zo zliatiny kovov – z bronzu, osadená je na prírodný kameň, ktorý tvorí jej podstavec. Plastika ženy je riešená v umeleckej skratke, pričom autor vhodne interpretoval ženský pôvab. Autorom je akademický sochár Alexander Trizuljak (1921-1990). Alexander Trizuljak bol popredným predstaviteľom slovenského sochárstva 2. polovice 20. storočia. Plastika je z roku 1963.

Zdroj:

<http://www.osobnosti.sk/index.php?os=zivotopis&ID=59009>

Slovenský Fond výtvarných umení – zoznam písomností skup. A (In: Slovenský národný archív, Drotárska cesta)

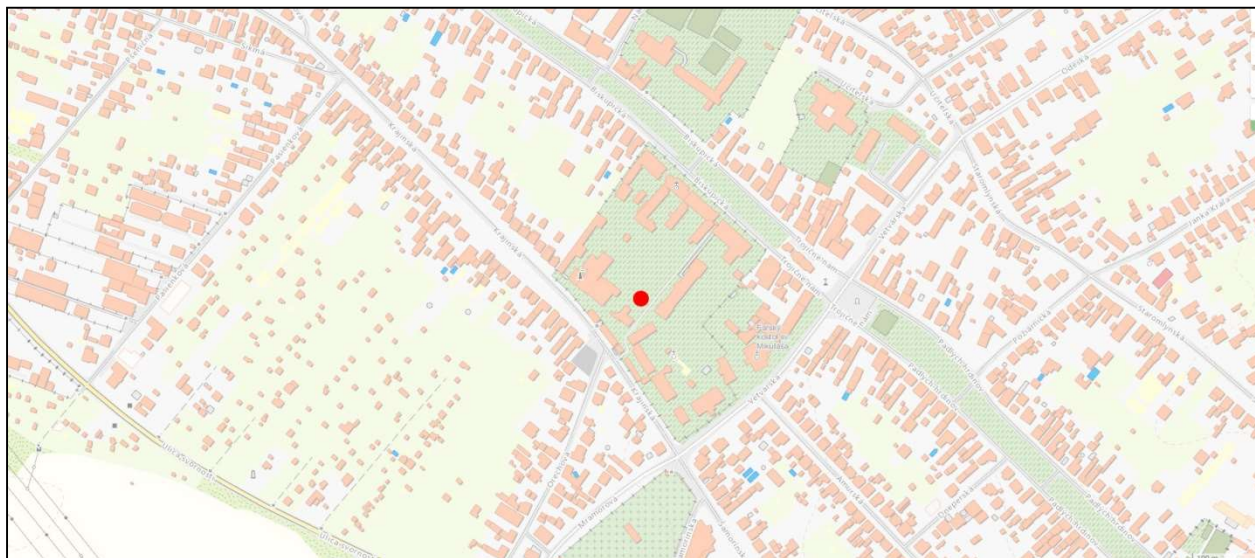
Agenda Slovenského fondu výtvarných umení (In. SNA Drotárska cesta)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

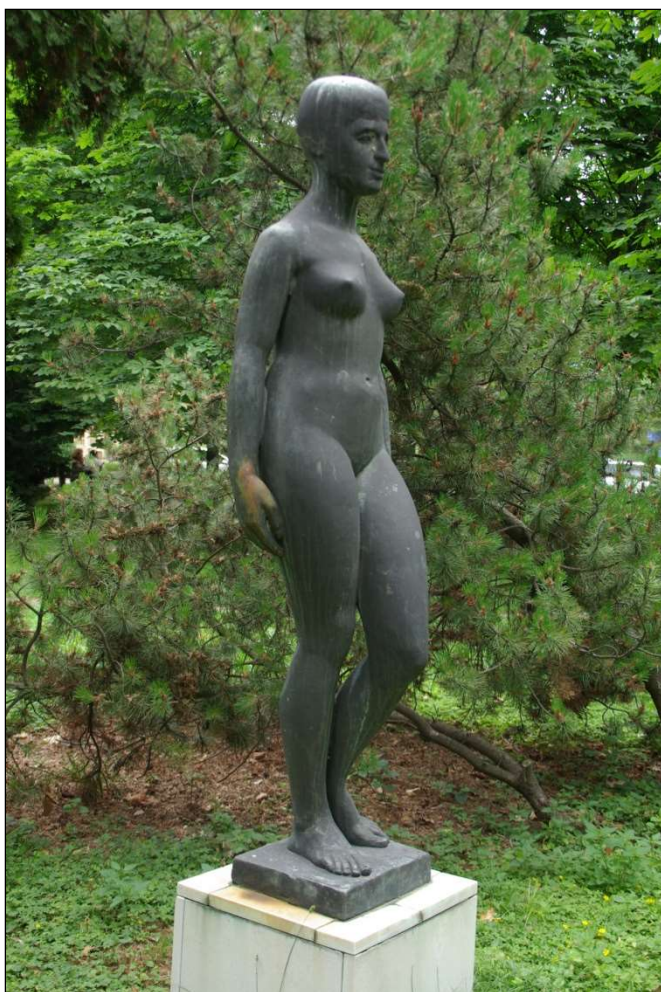
Okres: Bratislava II

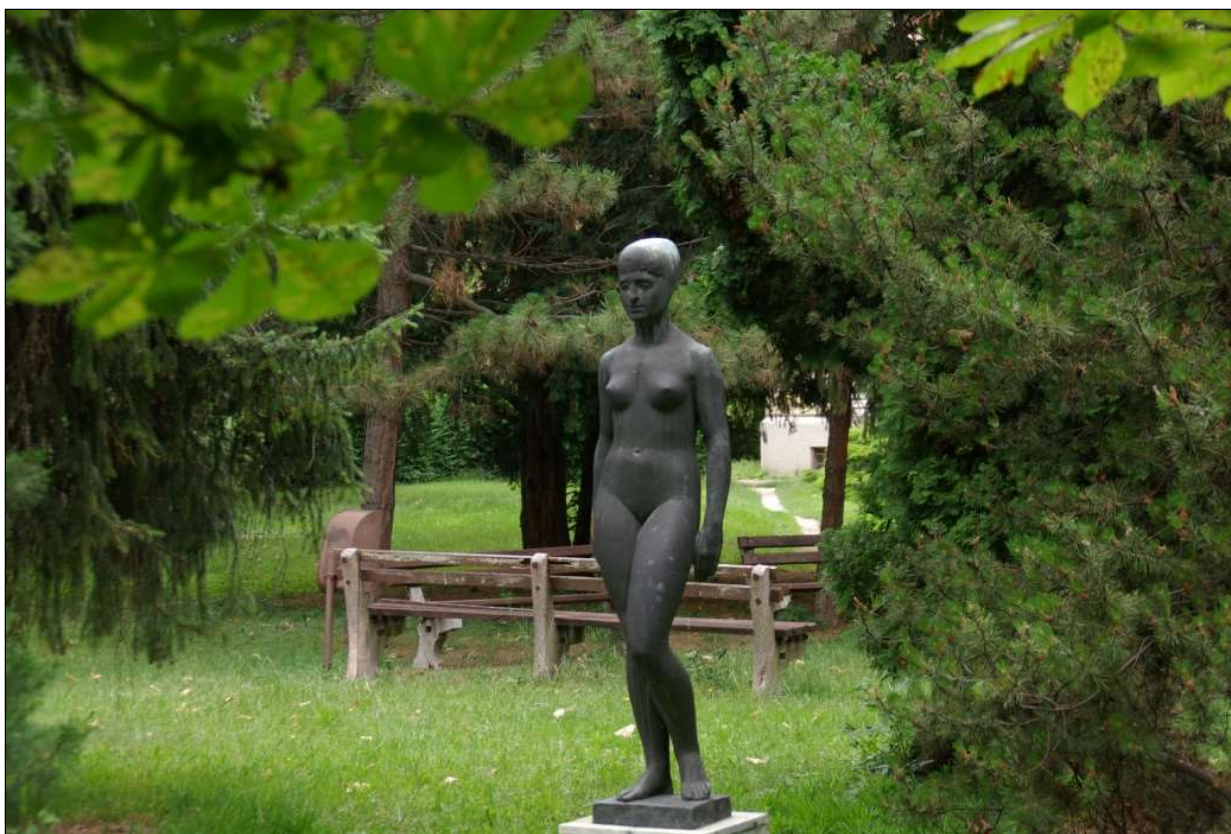
Obec: BA-m.č. PODUNAJSKÉ BISKUPICE

Katastrálne územie: Podunajské Biskupice

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Podunajské Biskupice
Adresa: Krajinská ul.
Adresa popisom: v parku pri nemocnici
Názov pamätihodnosti: **Dievča**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Podunajských Biskupíc :
Foto:

Popis:

V areáli nemocnice v Podunajských Biskupiciach je viacero sôch. Jednou z nich je aj socha dievčaťa či ženy, ktorá je situovaná naľavo od hlavného vstupu. Ide o peknú štúdiu ženského aktu, žena je stvárnená v kontraposte, v uvoľnenej póze. Socha je z bronzu a je umiestnená na hranolovom podstavci z mramoru. Socha je spolupracou verejného priestoru nemocničného areálu. Jej autorom je významný slovenský sochár – akademický sochár Alexander Trizuljak, ktorý ju vyhotovil v 60.-tych rokoch 20.stor.

Zdroj:

Trizuljak – moderna – 60.roky (katalóg k výstave 28.9. - 15.10.2011

Agenda Slovenského fondu výtvarných umení (In. SNA Drotárska cesta)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava II
Obec: BA-m.č. PODUNAJSKÉ BISKUPICE
Katastrálne územie: Podunajské Biskupice

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Ružinov
Adresa: Vlčie hrdlo
Adresa popisom: v areáli pred závodom Slovnaft, pri autobusovej zástavke
Názov pamätihodnosti: **Zvárači**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Ružinov – nie je evidovaný
Foto:

Popis:

Rozmerná kovová plastika „Zvárači“ patrí k dominantným umeleckým dielam, ktoré vhodne dopĺňajú verejný priestor pred vstupom do samotného výrobného areálu Slovnaftu.

Rozmerný hranolový podstavec z kovu, nesie dve postavy zváračov zachytených v zápale práce. Dielo je vyhotovené zo zváraného plechu, postavy sú prezentované v originálnej umeleckej skratke, pričom samotné zjednodušenie formy má priamy vplyv na zosilnenie umeleckého účinku plastiky. Autorom plastiky je akademický sochár Alexander Trizuljak, ktorý ju vyhotovil v 60.-tych rokoch 20. stor.

Zdroj:

Trizuljak – moderna – 60.roky (katalóg k výstave 28.9.-15.10.2011

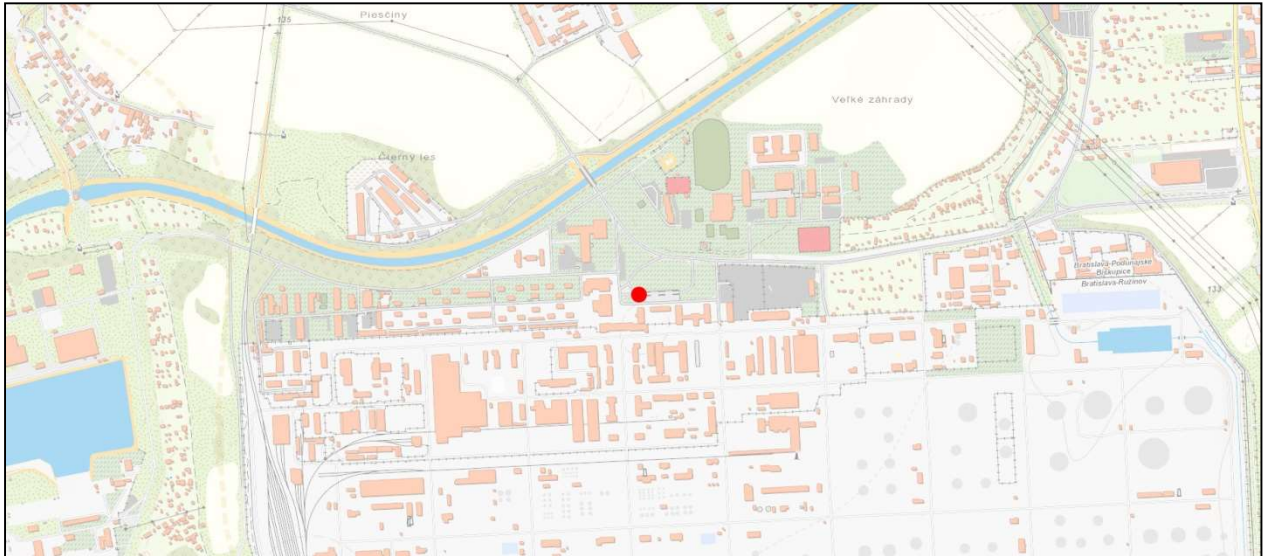
Agenda Slovenského fondu výtvarných umení (In. SNA Drotárska cesta)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

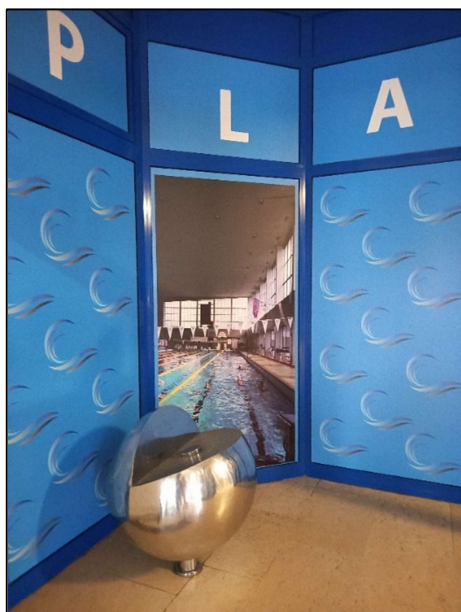
Okres: Bratislava III
Obec: BA-m.č. RUŽINOV
Katastrálne územie: Ružinov

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

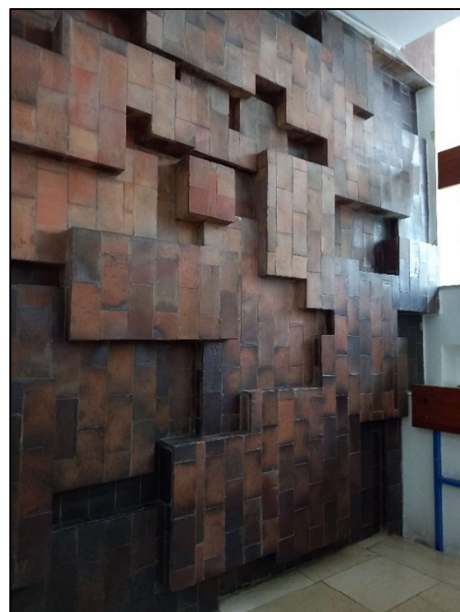
Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Nové Mesto
Adresa: Junácka 4
Adresa popisom: rozsiahly komplex stavieb
Názov pamätihodnosti: **plaváreň Pasienky**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Nového Mesta: nie je evidovaný

Foto:

Základný kameň plavárne

Dekoratívna stena z keramických kabrinčov

Popis:

Rozmerné územie známe v 19. stor. ako „Kuhaide“ (ľudovo Kuchajda) bolo až do pol.20. stor. nezastavané, boli tu lúky a pasienky. Od 60.-tych rokov 20. stor. sa územie volá „Pasienky“ a predstavuje priestor na okraji mesta, kde štát a mesto buduje areály športovísk pre telovýchovné jednoty, profesionálnych športovcov ako aj širokú verejnosť. Z týchto rokov tu dodnes stojí športová hala, kolkáreň, gymnastická hala, plaváreň, futbalový štadión Inter a rekreačný areál prírodného kúpaliska Kuchajda.

Jediný bratislavský bazén spĺňajúci kritériá olympijského bazéna sa nachádza v plavárni Pasienky. Ide o 50 m bazén, ktorý nepretržite funguje od r. 1973, kedy bola plaváreň otvorená. Ide o jedinečnú stavbu v rámci Bratislavy, rozsiahly komplex objektov plavárne, sauny, technického a spoločenského zázemia plavárne. Na základnom kameni, ktorý je umiestnený vo vstupnom priestore plavárne čítame informácie, že autorom projektu je Ing. arch. Kamil Kosman (ŠPUO) Bratislava, stavbu realizovali Pozemné stavby. Autorom interiéru sú Ing.arch. Alfréd Németh, Ing. arch. Kamil Kosman a architekt Karol Blažej. Realizácia interiérov bola v réžii Ústredia umeleckých remesiel Bratislava.

Plaváreň predstavuje jedinečnú architektúru na území Bratislavy. Je príkladom kvalitnej architektúry čo sa týka formy, hmotovo-priestorového členenia a dispozície ako aj výtvarného riešenia interiérov (terazzové dlažby, výtvarné stvárnenie hlavného schodiska, keramické steny a pod.).

Súčasná podoba interiérov (nevhodné prepriekovanie vstupnej haly, ako aj bezkonceptné prenájmy prízemných priestorov rôznym typom prevádzok) objektu neprospieva.

Zdroj:

<http://cargocollective.com/MiestaMesta/Plavaren-Pasienky-Moderna>

Moravčíková, H., Dulla, M.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. (Slovart, 2002)

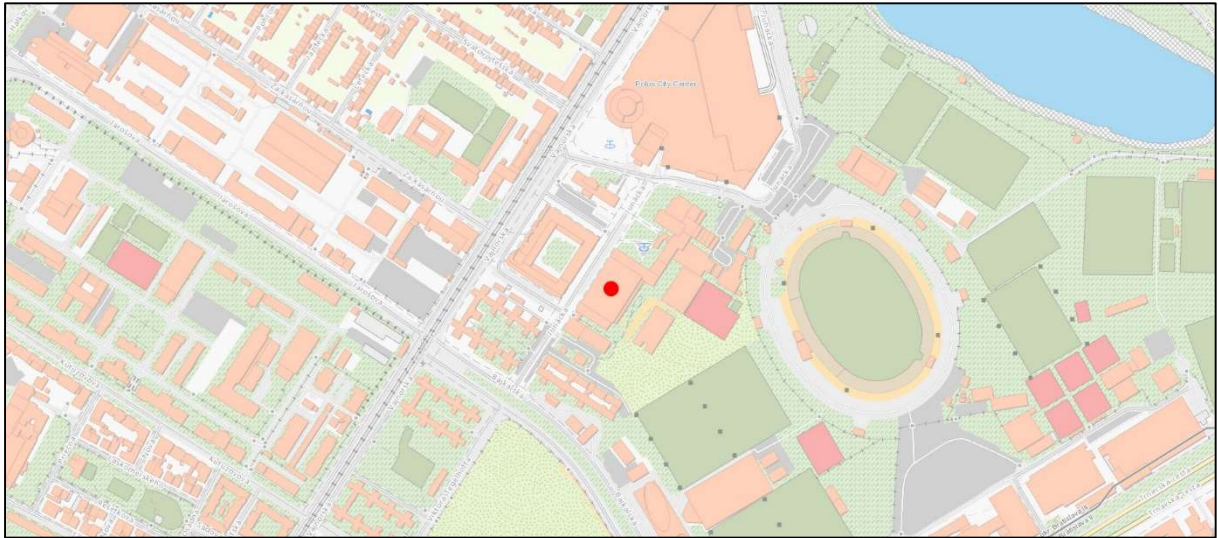
Žalman, P.: Architektonický atlas Bratislava 1970-2006 (Bratislava, 2007)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava III
Obec: BA-m.č. NOVÉ MESTO
Katastrálne územie: Nové Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Nové Mesto
Adresa: Trnavská cesta 31
Adresa popisom: za športovou halou Pasienky
Názov pamätihodnosti: **Kolkáreň**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Nového Mesta: nie je evidovaný

Popis:

Rozmerné územie známe v 19. stor. ako „Kuhaide“ (ľudovo Kuchajda) bolo až do pol.20. stor. nezastavané, boli tu lúky a pasienky. Od 60.-tych rokov 20. stor. sa územie volá „Pasienky“ a predstavuje priestor na okraji mesta, kde štát a mesto buduje areály športovísk pre telovýchovné jednoty, profesionálnych športovcov ako aj širokú verejnosť. Z týchto rokov tu dodnes stojí športová hala, kolkáreň, gymnastická hala, plaváreň, futbalový štadión Inter a rekreačný areál prírodného kúpaliska Kuchajda.

Jedinečný objekt bratislavskej kolkárne na Pasienkoch bol postavený v r.1962.V rokoch výstavby išlo o jedinú šesťdráhovú kolkáreň v bývalej ČSSR. Objekt bol postavený aj pre usporiadanie pretekov, do hľadiska sa mohlo posadiť až 500 divákov.

Objekt charakterizuje pozdĺžny tvar, ktorý v sebe skrýva kolkársku dráhu. Súčasťou stavby je aj zázemie, priestor pre občerstvenie a pod. Architektonicky zaujímavo sú riešené fasády objektu, kde svetlo do interiérov preniká aj cez úzke štrbinové okenné otvory. Ide o jedinečnú architektúru na území Bratislavy navrhnutú pre špecifické potreby konkrétneho športu.

Súčasný stav objektu je neuspokojivý. Nie je zjavné kto je vlastníkom objektu, aké má majiteľ s ním plány, nakoľko prevádzka kolkárne je uzatvorená.

Zdroj:

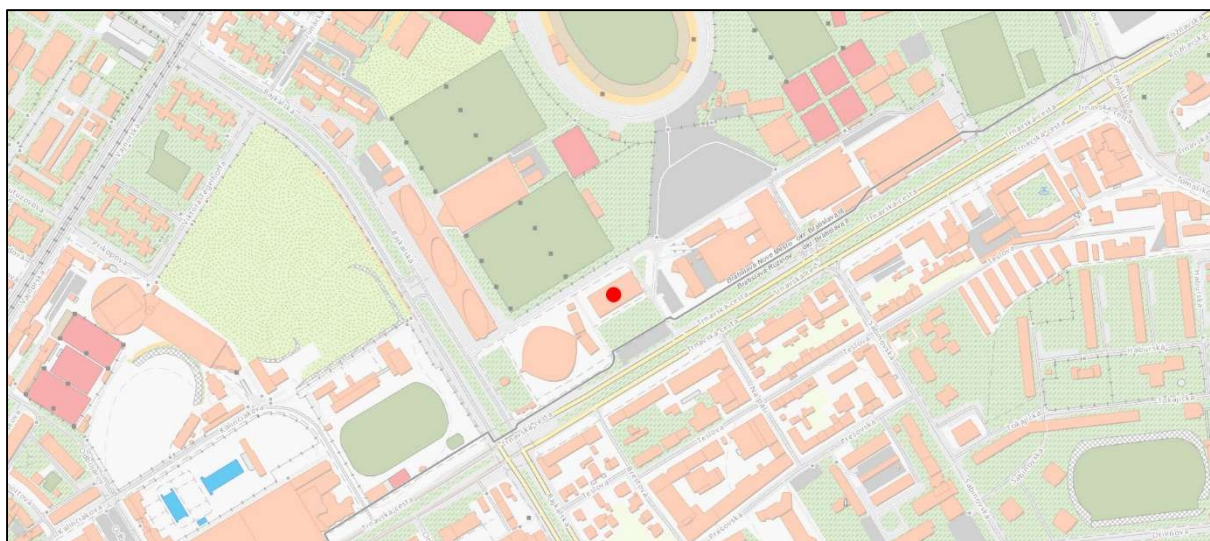
Vojtech,J.: Športový život v Bratislave od roku 1945 (In: BRATISLAVA V.1969,Spisy Mestského múzea v Bratislave,Osveta1970, str.235-253)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava III

Obec: BA-m.č. NOVÉ MESTO

Katastrálne územie: Nové Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Nové Mesto
Adresa: Tomášikova ulica
Adresa popisom: -
Názov pamätihodnosti: **budova železničnej stanice Nové Mesto**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Nového Mesta: nie je evidovaný

Foto:

Interiér po úprave v r.2001

© ING. PETER PÁČEČEK :: ŽELEZNIČNÉ INFO

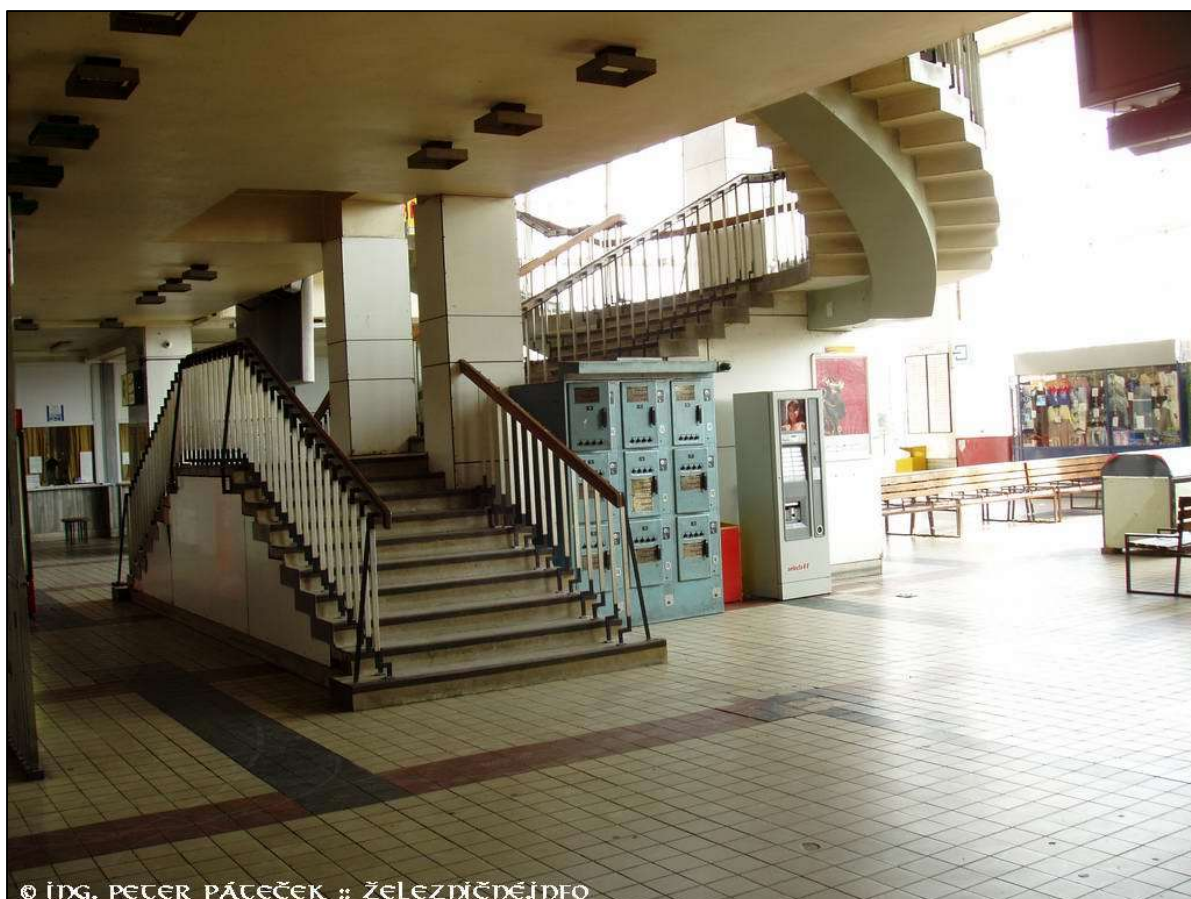
pôvodná podoba interiéru

Popis:

Železničná stanica Bratislava Nové Mesto je druhá najdôležitejšia železničná stanica v Bratislave. V roku 1952 vybudovali traťové prepojenie zo stanice Bratislava predmestie s traťou Bratislava Nové Mesto – Komárno. V súvislosti s novým územným plánom Bratislavy rozhodli aj o prestavbe železničného uzla. Vznikla koncepcia bratislavskej obvodovej železničnej komunikácie. Jej cieľom bolo vylúčenie železnice z centra rozvíjajúceho sa mesta. To znamenalo odstránenie železnice na úsekoch Bratislava filiálka – Bratislava Nové Mesto – Bratislava Petržalka, na ktorej bolo desať úrovňových priecestí. Na trase obvodovej železničnej komunikácie vybudovali novú železničnú stanicu Bratislava Nové Mesto, ktorú uviedli do prevádzky v roku 1962. Autorom projektu objektu stanice je Ing. arch. Vojtech Fifík. Realizáciu vykonalo Železničné staviteľstvo Bratislava. Architekt Fifík projektoval viacero železničných staníc na Slovensku, medzi jeho ikonické stavby patrí železničná stanica v Nových Zámkoch. Obidve stanice majú spoločný autorský rukopis. Typickým prvkom je celosklenená hlavná fasáda, s jemným rastrom okien presvetľujúca vestibul stanice. Tej dominuje dvojramenné schodisko, ktorým sa vystupuje na galériu. Súčasťou vestibulu je aj rozmerná maľba na stene haly „Tranzit a transfer človeka“ od akademického maliara Františka Gajdoša z r.1964. Maľba má rozmery 320x630 cm.

V období rokov 2001 – 2007 prebiehala rekonštrukcia stanice, ktorej súčasťou bolo očistenie fasády budovy stanice, inštalácia elektronického informačného systému, rekonštrukcia nástupíšť a osobnej pokladnice.

Pri rekonštrukcii sa však pristúpilo aj k znefunkčneniu schodiska vo vestibule, ktoré bolo zastavané rôznymi stánkami. Toto riešenie je veľmi nešťastné.

pôvodná podoba interiéru

Zdroj:

<https://www.rail.sk/arp/slovakia/zst/134361.htm>

<https://hvorecky.sk/2009/06/25/stanica-horor-v-moderne/#more-1101>

<https://www.rail.sk/arp/slovakia/zst/146167.htm>

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková, Ing. Peter Páteček

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

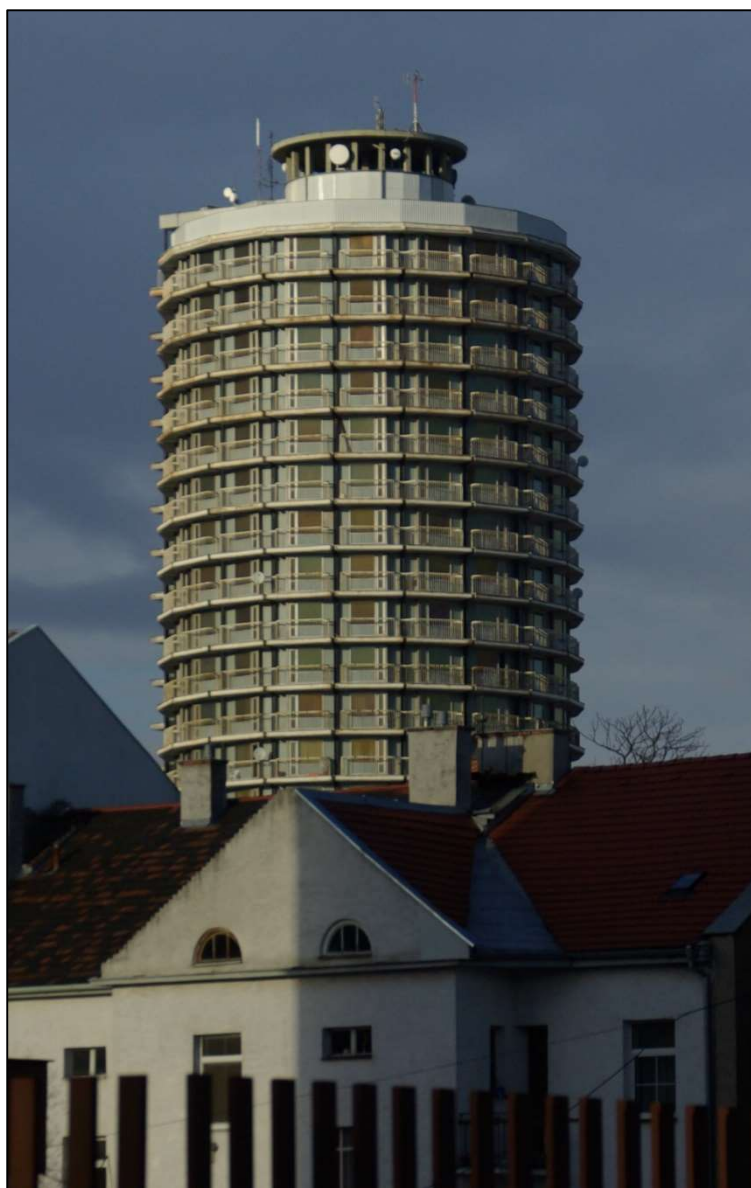

Okres: Bratislava III
Obec: BA-m.č. NOVÉ MESTO
Katastrálne územie: Nové Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Nové Mesto
Adresa: Kukučínova 38 (Jarošova ul.)
Adresa popisom: dominanta územia
Názov pamätihodnosti: **internát Hviezda**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Nového Mesta: nie je evidovaný

Foto:

interiér vstupnej haly (foto: web.)

Jedinečný objekt internátu „Hviezda“ ľudovo zvaný „Kukurica“ dominuje priestoru križovatky Jarošova, Kukučínova a Račianska ul. už viac ako 40 rokov. Ide o kruhovú, 26 podlažnú budovu, pôvodne postavenú ako internát vojenskej akadémie. Autorom projektu je Ing. arch. Ján Strcula a Ing. arch Cyril Sirotný. Návrh vyhotovili v r.1972, realizácia prebehla v r.1977 - 8. Jednotlivé ubytovacie jednotky autori rozložili po kruhovom obvode budovy. Na každom podlaží sa nachádza 17 dvojposteľových izieb. V strede objektu je železobetónové kruhové jadro v priemere 10 m². Schodisko a výťahy sú vysunuté mimo kruhového pôdorysu budovy. Jednotlivé ubytovacie bunky majú vzdušné balkóny, ktoré sú pre fasádu charakteristické. Je zaujímavé, že objekt na zemi zaberá plochu len 160 m². Od r. 2012 je objekt z dôvodu zlého stavebno-technického stavu uzavretý.

Zdroj:

<https://bratislava.dnes24.sk/bratislavske-naj-kukurica-bola-v-minulosti-najvyssou-budovou-v-meste-288671>

Moravčíková, H., Dulla, M.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. (Slovart, 2002)

Žalman, P.: Architektonický atlas Bratislava 1970-2006 (Bratislava, 2007)

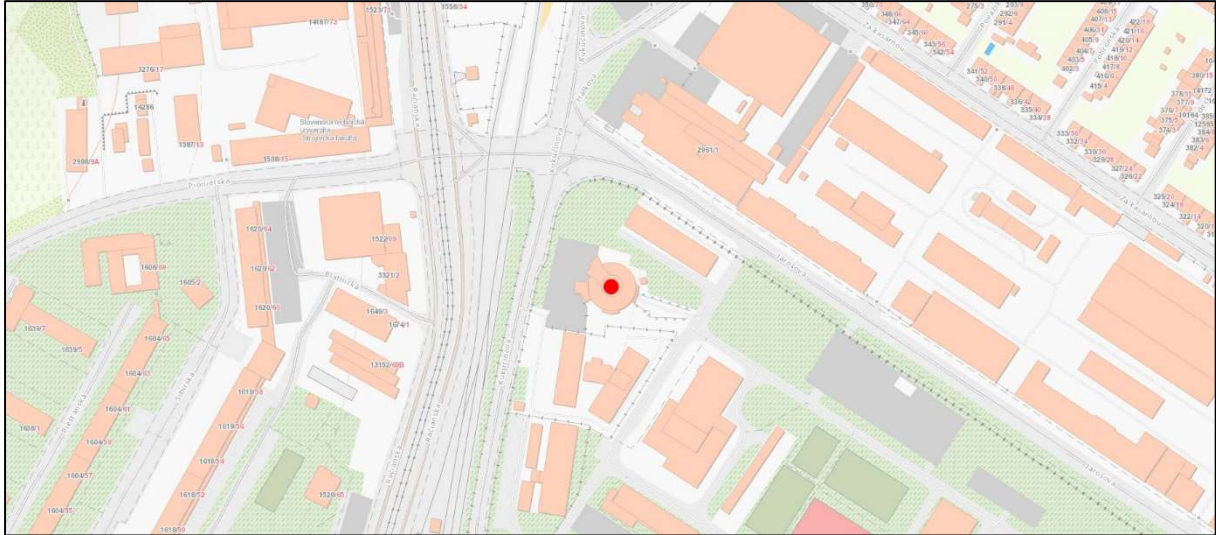
<https://www.noviny.sk/slovensko/119307-video-pozrite-sa-do-vnutra-bratislavskej-kukurice>

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková,

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava III
Obec: BA-m.č. NOVÉ MESTO
Katastrálne územie: Nové Mesto

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Vajnory
Adresa: Rybníčná ul.
Adresa popisom: v priestore medzi Vajnorami a Račou
Názov pamätihodnosti: **Šprinclov majer**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Vajnor: nie je evidovaný
Foto:

koniareň

Popis:

Prvý písomný záznam o mestskom majeri vo Vajnoroch je z roku 1727, kedy sa mestská rada rozhodla založiť v poddanskej osade na mestských pozemkoch hospodársky majer. Keď v roku 1848 došlo ku zrušeniu poddanstva, Vajnory sa vymanili spod vplyvu Prešporka a stali sa samostatnou osadou. Majer ostal vo vlastníctve mesta, ale vzhľadom na úbytok pracovných síl už tak dobre neprosperoval. Niekedy po roku 1889 ho mesto predalo statkárovi a podnikateľovi Móricovi Sprinzlovi, ktorý na majeri zamestnával aj mnohých obyvateľov Vajnôr. Majer prosperoval a tak ho v roku 1912, Sprinzl ho celkovo obnovil a rozšíril. Rodina Sprinzlovcov bola v čase 1918 - 1945 najvplyvnejšou rodinou v obci Vajnory. Vlastnili majer, na ktorom sa nachádzali hospodárske budovy, pálenica, chovný a lovný rybník a domčeky pre birešov (zamestnancov). Súčasťou majera bol aj kaštieľ, slúžiaci k obytným, kancelárskym a skladovým účelom. Rodina vlastnila približne 400 ha poľnohospodárskej pôdy, 100 ha pasienkov, 2 ha lesa, dobytok aj kone. Neskôr si Sprinzl zriadil v objekte aj liehovar.

V roku 1948 bol majetok Sprinzlovcov zoštátnený a späť vrátený mestu a Sprinzlovi boli pre svoju nemeckú národnosť vyhnaní z republiky. Po roku 1989 sa rátalo s tým, že v okolí jazera pri Sprinzlovom majeri mala popri zeleni vyrásť občianska vybavenosť celomestského významu. V roku 1997 sa mesto pokúšalo Sprinzlov majer predať, no nepodarilo sa mu to. V roku 2016 bol Sprinzlov majer zverený do správy mestskej časti Bratislava - Vajnory.

Po stavebno-konštrukčnej stránke je najcennejšou časťou majera objekt koniarne, nachádzajúci sa na východnej strane dvora. Ide o dlhý prízemný objekt so sedlovou strechou, ktorý má typickú dispozíciu barokových koniarní – priestor je členený dvomi radmi kamenných pilierov, na ktoré sú osadené plackové tehlové klenby. Masívne múry a tehlové klenby zabezpečovali, že objekt bol odolný voči požiarom.

Zdroj:

<https://www.monikadebnarova.sk/11139/sprinzlov-majer>

<https://www.tvba.sk/relacie/podla-datumu/bude-sprinclov-majer-novym-verejnym-priestorom-bratislavy/>

Štassel, I.: SPRINZLOV MAJER (krátky historický exkurz), 2str. rkp, apríl 2021

Dejiny Bratislavy; Obzor, Bratislava 1978, s.409-413

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Ivo Štassel., PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava III
Obec: BA-m.č. VAJNORY
Katastrálne územie: Vajnory

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Podunajské Biskupice
Adresa: Vetvárska ulica
Adresa popisom: v záhrade pri škole
Názov pamätihodnosti: **Pomník vysídlenia maďarských rodín**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Podunajských Biskupíc: je evidovaný PoB-1A-20

Foto:

Popis:

V zelenom páse, ktorý lemuje budovu základnej školy na Vetvárskej ulici je osadený drevený stĺp. Stĺp je rezbársky dekorovaný, v spodnej časti je na ňom vyrezaný dátum - 1947 a In memoriam 2007. Stĺp tu bol umiestnený na pamiatku vysídlených maďarských rodín, ktoré museli proti svojej vôli opustiť Podunajské Biskupice.

Zdroj:

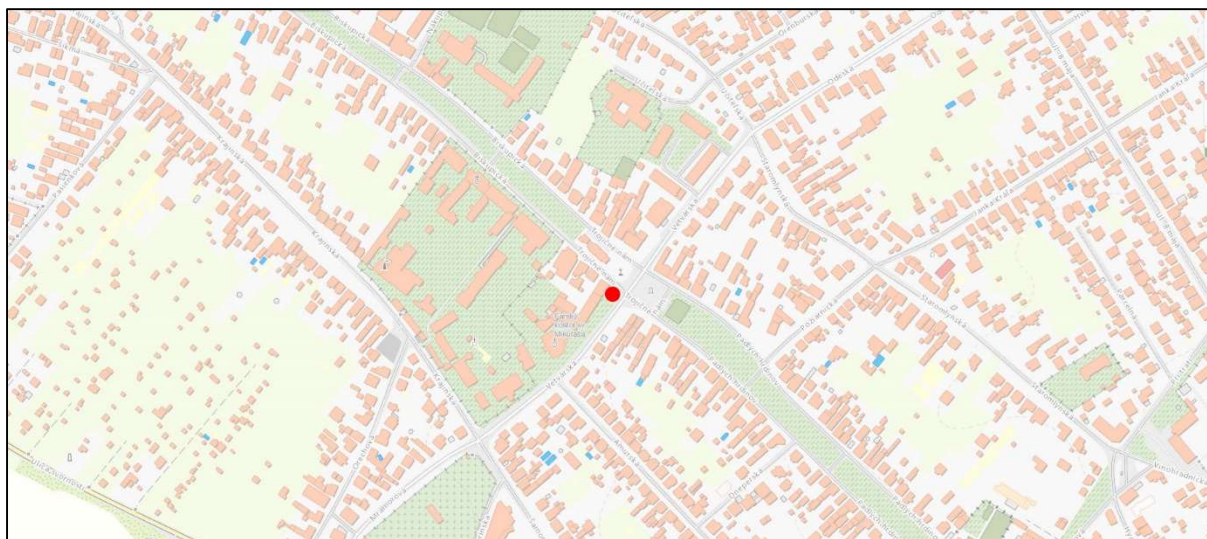
Iszák, L.: Benešove dekréty, bezprávie a vysídlenie Maďarov z južného Slovenska 1944-1949 (In: Pamäť národa- štúdie, 2/2008, str.27-35)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava II

Obec: BA-m.č. PODUNAJSKÉ BISKUPICE

Katastrálne územie: Podunajské Biskupice

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Dúbravka
Adresa: Žatevná ulica č.2
Adresa popisom: v parku pri MÚ
Názov pamätihodnosti: **Pomník vysídlenia slovenských rodín**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Dúbravky: nie je evidovaný
Foto:

Detail pamätnej dosky

Popis:

Skromný pomník s pamätnou tabuľou, umiestnený v parčíku pri MÚ pripomína násilné vysťahovanie 19 dúbravských rodín v roku 1952 v rámci *Akcie B*. Tabuľu odhalili pri príležitosti 60. výročia tejto udalosti. Štátna bezpečnosť (ŠtB) chcela pôvodne vysťahovať až 25 rodín, no niektoré odolali tlaku a ostali. Tých, ktorých presťahovali, umiestnili po celom Slovensku - Lovčice, Šulekovo, Heľpa, Voderady, Handlová, Brestovany, Prievidza, Trnava.

Dúbravské rodiny násilne vysťahované z rodnej obce Dúbravka v roku 1952:

Ján Brliť, Martina Darovca, Juraja Fila, Alžbety Galambošovej, Františka Granca, Teofila Janča, Jána Jánošíka, Jozefa Kráľoviča, Štefana Lučaniča, Emila Milošoviča, Gašpara Nemčeka, Jána Nuska, Pavla Piknu, p. Pribíka, Alexandra Zajíčka, Vincenta Zajíčka.

Pomník je vytvorený z nahrubo otesaného kusa žuly na ktorej sú umiestnené dve nápisové dosky. Na jednej je menoslov rodín, ktoré boli vysídlené, na druhej je text a výtvarné dotvorenie pamätníka. Autorom pomníčka je M. Černer a vyhotovil ho v r. 2012.

Zdroj:

<http://2015.dubravka.sk/sk/Mestska-cast/Novinky-mestskej-casti/Pamatna-tabula-nasilne-vystahovanim-Dubravcanom.alej>

<https://www.pametnaroda.cz/cs/encingerova-rod-zajickova-rozalia-20191107-0>

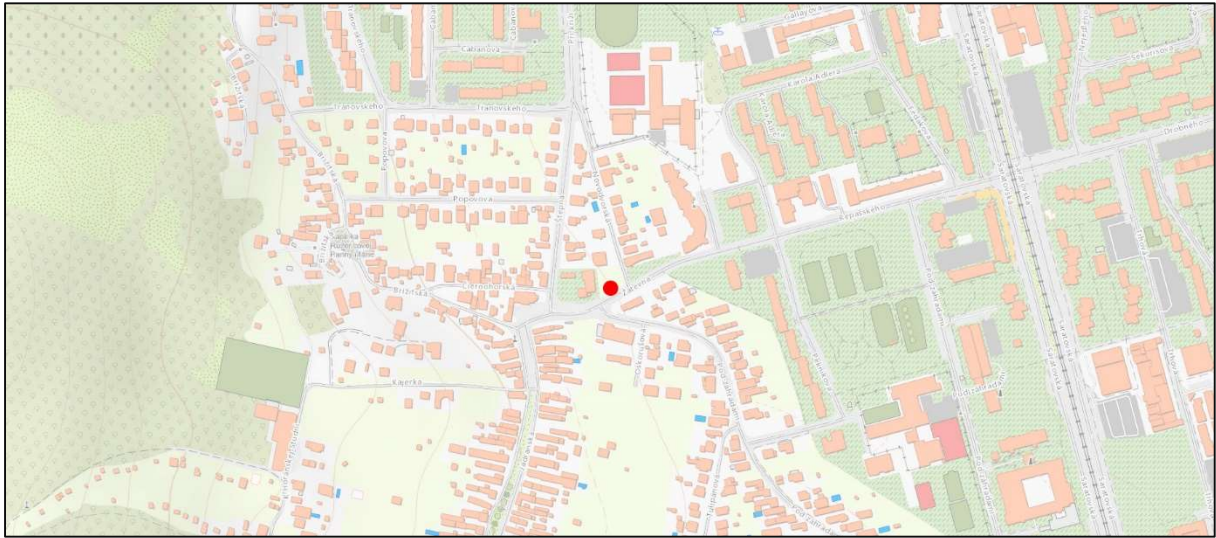
<https://www.bratislavskenoviny.sk/samosprava/32799-pamataju-na-vystahovanych-dubravcanov>

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava IV
Obec: BA-m.č. DÚBRAVKA
Katastrálne územie: Dúbravka

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Karlova Ves
Adresa: -
Adresa popisom: priestor bývalej továrne „Patrónka“
Názov pamätihodnosti: pripomienka **prvého židovského transportu**
Typ pamätihodnosti: kategória 1C – nehmotná

Číslo v zozname pamätihodností Karlovej Vsi: nie je evidovaný

Popis:

Písal sa 27. marec 1942. 703 židovských žien a dievčat opustilo Koncentračné stredisko Patrónka (Bratislava) okolo 16,00 hod. Takmer o 3 hodiny neskôr bol vypravený prvý transport z Bratislavy. Išlo o ženský transport z Bratislavy a smeroval do Osvienčimu. 1. apríla 1942 išiel ďalší transport v počte 965 dievčat a opäť z Patrónky, Boli medzi nimi Židovky z Bratislavy, Modry, Myjavy, Malaciek, Piešťan, Bánoviec, Zlatých Moraviec, Hlohovca, Piešťan, Topoľčian, Nitry, Zvolena. Podľa výskumu Martiny Fiamovej z HÚ SAV bolo z Koncentračného strediska Patrónka v transportoch deportovaných 7 800 Židov.

Podľa nariadenia transporty z Bratislavy odchádzali vždy v piatok zo stanice Lamač o 18,55 hod. Dievčatá a neskôr celé rodiny, ktoré sa mali dostaviť do KS Patrónka z ostatných častí Slovenska sa mali dopraviť vlakom do stanice Červený Most a odtiaľ ich mali gardisti dopraviť priamo na Patrónku. Nevzbudzovalo to takú pozornosť, ako keby išli na hlavnú stanicu.

Stredisko (KS) Patrónka fungovalo oficiálne od marca do augusta 1942, neoficiálne ešte niekoľko mesiacov dlhšie. Jeho kapacita bola 1 000 osôb, teda presne toľko, koľko bolo potrebných na jeden transport. Transporty z Patrónky sa dopĺňali v Žiline.

Na podnet p. Polakoviča sa Komisia pre kultúru, médiá a ochranu kultúrneho dedičstva MsZ zaoberala možnosťou pripomienky na prvý transport Židov z Bratislavy do Osvienčimu. Začiatkom budúceho roka totiž uplynie 80 rokov od tejto udalosti (27.03.1942), komisia preto prijala uznesenie a žiada MÚOP o zaradenie predmetného miesta do nového zoznamu pamätihodností Bratislavy 2021 a realizáciu návrhu pamätnej tabule, ktorá bude pripomienkou týchto smutných udalostí.

Zdroj:

- Fiamová: Koncentračné stredisko Bratislava Patrónka (dá sa voľne stiahnuť z internetu)
- Nižňanský, E.: Nacizmus, holokaust, slovenský štát (Kalligram, 2011)
- Nižňanský, E.: Politika antisemitizmu a holokaust na Slovensku v rokoch 1938-1945
- Zápisnica z online zasadnutia Komisie pre kultúru, médiá a ochranu kultúrneho dedičstva MsZ formou videokonferencie Microsoft Teams dňa 07.04.2021

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: 10/2021

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava IV
Obec: BA-m.č. KARLOVA VES
Katastrálne územie: Karlova Ves

Stanovisko z online zasadnutia Komisie pre kultúru, médiá a ochranu kultúrneho dedičstva MsZ (formou videokonferencie) dňa 03.11.2021

K bodu 2

Aktualizácia Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy

Stanovisko:

Komisia pre kultúru, médiá a ochranu kultúrneho dedičstva MsZ odporúča mestskému zastupiteľstvu schváliť predloženú Aktualizáciu Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy.

Hlasovanie:

Prítomní: 6

Za: 6 Proti: 0

Zdržal sa: 0

Za správnosť opisu:

Mgr. Katarína Lukyová, v. r.
tajomníčka komisie

Ing. Matej Vagač, v. r.
predseda komisie

Aktualizácia celomestského zoznamu pamätihodností hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy

Kód uzn.: 7.3.
12.1.
12.4.

Uznesenie 255/2021
zo dňa 02.12.2021

Mestská rada po prerokovaní materiálu

odporúča

Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy

1. schváliť
aktualizovaný celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy,
2. uložiť
riaditeľovi Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave uverejniť aktualizovaný celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na webovom sídle mestskej príspevkovej organizácie Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave.

T: 31. 01. 2022